

Merhaba

gazetesinin her Çarşamba
okurlarına armağanıdır.

KADEMİK Sayfalar

Hazırlayanlar: **M. Ali UZ - Serdar CEYLAN**
maluuz@merhabagazetesi.com.tr • srceylan@hotmail.com

İLKOKULDAN HAYATA: 2

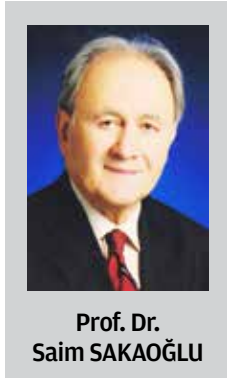
İLKOKULDAKİ ÖĞRETMENLERİM VE ARKADAŞLARI

Yazımızın tuşlara dökülmesinin tarihi, 09 Mart 2016... Günlerden çarşamba. Ömrümün 78. yaşından gün almış gibi görünüyorum. Ama ben geleceğe uyararak tamamlanmış yıllara göz önüne alarak yaşıma 77 olarak kabul ediyorum. Bu yaştan sonra bir yıl aşağı, bir yıl yukarı, ne fark edecek ki! Üniversite öğrencisi olduğum hocalarımdan bile sadece bir tanesi hayatta kalmışsa benim tedirgin olmam niye ki? Bu yıl 90. Yaşının içinde olan hocam **Prof. Dr. Ömer Faruk Akün**'e sağlıklı bir ömür diliyorum: İstanbul, 05 Nisan 1926.

Ya ilk bilgileri aldığım hocam, onunla birlikte güzel okul binamızı her yönüyle süsleyen hocalarım? Bakalım kimlermiş bu güzel insanlar, tarihin tozlanmış defterini şöyle bir silkeleyiverelim, bakalım kimler çıkacak?

O yıllarda ilkokulları *başöğretmen* adı verilen deneyimli öğretmenler yönetirdi. Benim beş yıllık ilkokul dönemimde (1946-1951) hep aynı müdürümüz görev başında idi: Baha Gönenç. Ancak

onun okulumuzdaki hizmeti daha önceki yıllara dayanmaktadır. Ancak aktaracağım bir kaynaktan, **'Konya Millî Eğitim Müdürlüğü Arşiv Kaynaklarına Göre 1942 Yıllarında Konya Merkez İlkokullarının Öğretmenleri ve Maaşları'** başlıklı bir liste yer almaktadır. Burada, 39 ilkokulun varsa

Prof. Dr.
Saim SAKAOĞLU

başöğretmenleriyle öğretmenleri maaş tutarlarıyla birlikte verilmektedir. Bu okulların 20 tanesi şehir merkezinde olup hepsinin başöğretmeni vardır. Bu öğretmenlerin sayısı da 2 ila 11 arasında değişmektedir: Köprübaşı (11), Hâkimiyeti Milliye (10), Gazi Paşa, İsmet Paşa ve Altınçeşme (9), Necati Bey ve Kurtuluş (8), Cumhuriyet, 19 Mayıs, Topraklık, Mahmut Şevket Paşa ve Şehit Sadık (5), Akif Paşa (4), Dumlupınar, Sadırlar, Ulurmak, İhsaniye, İnönü ve Sakarya (3), Anafartalar (2). Köylerden Dere ve Sille (3) ve Hatıp ve Gilisira (2) başöğretmenleri olan okullardandır. Öbür okullarda ise birer öğretmen görevlidir. Kirliğret köyünün öğretmen kadrosu ise 'münhal'dir.

Okulum Hâkimiyeti Milli-

Hâkimiyeti Milliye İlkokulu... 5 A sınıfından bir görüntü.

Mayıs 1951. Öğretmenimiz Zekiye İzgi, başöğretmenimiz Baha Gönenç, Saim Sakaoğlu (sol en arka, hazırolda), İnşaat Yüksek Mühendisi Mehmet Bildirici (sağ en arka sola doğru üçüncü) Prof. Dr. Ömer Alptekin (çömenlerin en sağında)

ye'nin öğretmen kadrosu, başöğretmenimizle birlikte 10 kişidir. Benim kaydımın yapıldığı 1946 yılında ise her sınıf iki şube idi ve 10 öğretmen görev yapıyordu. Başöğretmenimiz ise derslere girmiyordu. Demek ki daha sonraki yıllarda okulumuzun öğretmen sayısı bir artmış. Bu öğretmenlerin bazıları hiç tanıyamadım, demek ki benim kaydımdan önce okulumuzdan ayrılmışlar. Ayrıca başka okulların kadrosunda görülen bazı öğretmenler daha sonra okulumuzda göreve başlamışlar. Ben, bütün öğretmenlerimizin adlarını anacak, tanıyabildiklerim hakkında bilgi vermeye çalışacağım. Ancak şunu da hemen eklemeliyim, hafızamın beni yanılttığı olaylarla da karşılaşabiliriz. Çünkü bu ilkokul hatıralarının en gencinin yaşı 65'tir. İşte o güzel insanlar...

Baha Gönenç: Okulumuzun babacan görünüşlü başöğretmeni... Zaman zaman ders işlenirken sınıfımıza girer, Zekiye öğretmenimizle bir şeyler konuşurdu. Makam odası birinci katın sol kanadında, kapıları koridora doğrudan açılan iki odanın sağdaki küçük olanıydı. Normal bir sınıfın üçte biri, büyük bir sınıfın ise dörtte biri kadardı. Bu odaya hepsi güzel sebeplerle birkaç defa girmişliğim vardır. Kış aylarında sobanın kurulup yakılması odayı biraz daraltır gibi oluyordu. Yanındaki da ise büyük sınıflarımızdan biri idi. İlerleyen yılların birinde o sınıfta da okumuştuk. Yukarıda andığımız listede adını 19 Mayıs İlkokul öğretmenleri arasında gördüğümüz Mutena Gönenç eşi olabilir mi acaba?

Bahattin Gönenç (1893-?)

Zekiye İzgi (1909-1989)

Ubeyde Ünal (1904-?)

Zekiye İzgi: Beş yıl, hep A şubesinde okutmuştu biz yaramazları. Kendisinden çok şeyler öğrenmiştik. Ailece Selanik'ten Konya'ya göçen soydaşlarımızdandı. Oldukça tombuldu, hatta dönemin ünlü karikatür tipi Tombul Teyze'ye de benzerliği vardı. Evi, eski adı Şekerfuruş olup birkaç yıldan beri tarih olan mahallede idi. Bir zamanlar Muhacir Pazarı'nda var olan bir polis veya bekçi noktasının hemen yakınında idi. Evine birkaç defa farklı sebeplerle gittiğimi hatırlıyorum. Tek kanatlı bir kapıdan içeri girerken bir iki basamak inmemiz gerekirdi. Arkada ise fazla büyük olmayan bir bahçesi olan bu evin içine hiç girmişliğim yoktur.

İlerleyen sınıflarımızı doldurmaya başlayınca öğretmenimiz bazı isteklerini bize iletirdi. Mesela, o yıllarda, günümüzün avukatlarından Özgen Küçükoner ağabeyimizin belediye başkanı da olan dedesi **M. Muhlis Koner**'in haftada Salı ve Perşembe günleri yayımladığı **Selçuk** gazetesini almam için beni çarşıya gönderirdi. Gazetenin yönetim yeri ise, bugünkü Fatih Çarşısı'nın yerinde idi. Bu gidışlerde okulumuzun öğretmenlerinin kullandığı, âdeta bir hıyaban görünüşünde olan arka yolu geçerek yola çıkardım.

Bir gün, birkaç büyüğümle bir araya gelip 'Konya'nın ilkleri'ni belirlemek isterim. İlk apartmanı, ilk yürüyen merdiveni, ilk kapalı çarşısı filan. Hafızamın tozlu sayfaları buraya bir eklemeye bulunmak istiyor. Günümüzde, halk söyleyişle ayağa düşen kalorifer ilk defa nerede arz-ı endam edivermişti? O yıllarda, ders yılı başında parasını peşin ödediğimiz dergiler vardı. Sınıf Bilgisi, Okul Bilgisi, gibi. Bunlar, müfredata uygun olarak her hafta okulumuza gelir ve dağıtılırdı. O haftanın konusu ısınma olunca da aklımıza gelenlerin yanında bir de kaloriferin eklendiğini görünce şaşırıverdik: Nedir bu kalorifer yahu? Gerçi dergimizde çizilmiş bir şekli vardı da biz odun sobalı evlerde büyüyen çocuklar o çizim bir türlü algılayamadık! Ertesi hafta bizim sınıf, belki de B şubesi de vardı, yollara düştük. Nereye doğru mu? Rahmetli annemin dilinde adı **Millet Hastanesi** olan, ilk adının **Memleket Hastanesi**, son adının ise **Nümune Hastanesi** olan sağlık evine. O yıllarda bu hastanenin bina sayısı az, hasta sayısı az, dolayısıyla rahat bir şekilde içeriye alındıktan sonra en uygun kalorifer peteklerinin yanına konuşlandık! Öğretmenimiz bize bu demir yığınlarının ne işe yaradığını, bizleri nasıl ısıttığını anlatmaya başladı. Günümüzde

ise, özellikler çok yıldızlı otellerde onun da pabucunun dama atıldığı- nı görüyoruz.

Bir de aş günlerimiz vardı. O yılların hastalıklarına karşı, bazı yıllarda birden fazla **aşıcı amcalar** gelirdi okulumuza... Güzel havalar da başöğretmenimizin odasının penceresinin altındaki boşlukta toplanır, önce, Konyalı ağzıyla söylemek gerekirse, **inneci amcaları** beklemeye başladık. geldiğini öğrenince de en cesurlarımızdan başlamak üzere sıraya girdik. Bu arada aramızdaki konuşmalar az da olsa korkutucu izler bırakıyordu. Diyelim ki o yıl üçüncü sınıftayız. Boşboğazın biri sağ elinin işaret parmağının bir yerlerine baş parmağın ucunu tutarak, 'Gelecek yıl bu iğnenin boyu bu kadar uzayacak!' diyerek ortalığı velveleye verirdi.

Hiç unutmuyorum, böyle bir *inneci amca* bekleme sırasında bazı kız arkadaşlarımız bir oyun oynamaya **Öndötruba!** Belki böyle değildi, böyle de yazılmazdı ama sözler bir çırpıda söyleniverdiği için ben uzunca bir kelime gibi algılıyordum. Sonradan öğrenecektim ki bu sözler ön **dö turuba** imiş ve Fransızca bir iki üç çocuk Türkçe- siyle söylenen şekli imiş.

Bazı aşlar mevsimine göre sınıfımızda yapılırdı. Nasıl yapıldığını hatırlamıyorum. Bizim Hacifetahlı merhum Kâzım Amca'nın iğneleri gibi kaynatılmış iğneler bir defa vurulduktan sonra yeniden kaynatılıyor muydu, yoksa bir vurumluk iğneler mi vardı, işte bu sorunun cevabı biraz fazla tozlanmış gibi.

Zekiye öğretmenimizin kardeşi **Şadiye Akın** ise Konya Lisesi'nin orta kısmında müzik öğretmeni- mizdi.

Saliha Uğurlu: Okula başladı-

ğım yılda üst sınıflardan birini, dörtlerden veya beşlerden biri okutuyordu. Yüz hatları gözleri- min önünden hiç gitmeyen öğret- menlerimizden biri idi. Sanki bir şeylere üzülmüş veya bir olaya kırılmış gibi bir hali vardı. İlerleyen yıllarda bir yakını Saral Çarşısı'nın altında öğretmenimizin soyadını taşıyan bir eczane açmıştı ki o yıl- larda Konya'mızda eczane sayısı son derece azdı. Eczacı olan hanım kızı mıydı, gelini miydi, bilmiyo- rum. Yaşlanmış hafızam beni ya- nıltmıyorsa, Meram son durakta, ırmağın öte yakasındaki kıyı evler- den biri de onun ailesine aitti.

Übeyde Ünal: Zarif ve zayıf bir öğretmenimizdi. Acaba, biraz esmerimsi dersem başka bir öğret- menimizle karıştırmış olabilir mi- yim diye düşünüyorum. Okulu- muzun son yılı... Aylardan hazı- ran... Okul bitirme sınavlarına gi- riyoruz. Derslerimizden birinde o da üye... Öğleye yakın bir vakitte sınava girdim. Çıkarken beni bek- letti, bir kenara çekip bir şeyler so- rup bir istekte bulundu. Bana evi- nin yerini tarif etti. Oraları bildiği- mi anlayınca asıl konuya girdi. Meğer o gün oğlu Konya Lisesi'nde bitirmelere girmiş. Öğretme- nimiz, evine gidip eğer oğlu sınav- dan gelmişse sınavının nasıl geçti- ğini öğrenmemi ve okulumuza dönmemi ve kendisini bilgilendir- memi istemişti. Evleri, tepedeki Orduevi (yıkılan) binasının karşı- sında, birkaç merdivenle kıvrılıp çıkılan bir ev idi. Übeyde Hanım'a güzel bir haber getirdiğimi hatırlı- yorum.

Muzaffer Erkoçak: Hâzâ be- yefendi bir öğretmendi. Biz dör- düncü sınıfta okurken öğretmeni- miz de B şubesini okutuyordu. Zekiye öğretmenimiz onun sını- fındaki bir dersi işlemek için gidin- ce Erkoçak Bey de bize yazı dersi-

Ali Rıza Nalçacı
(1895-1973)

Fethiye Onsun
(1915-2010)

Ahmet Hamdi Güragaç
(1908-1963)

ne gelirdi. Güzel havalarda, özellikle yaz ikindilerinde, günümüzün İş Bankası kavşağı ile Sarraf Yeraltı Çarşısı'nın arasında pek meşhur olan piyasada onu da görürdük. Tertemiz ve tam bir beyefendi gibi giyinirdi. Yürürken sekerek değil ama hafifçe sallanarak yol aldığını hatırlıyorum. Öğretmenlerimize pek ad filan takılmazdı da Muzaffer Bey'e, burun yapısından ötürü bir ad takılmıştı hâlâ hatırlarım. Haydi, o adın tek sayılı harflerini yazıvereyim: K.M.K!

Ali Rıza Nalçacı: Bu da, Erkoçak öğretmenimiz gibi, başka bir sınıfı okuturken Zekiye Hanım'la değişiklik yapardı. Nalçacı öğretmenimiz bizim dördüncü ve beşinci (1949-1950 ve 1950-1951) sınıflarımızda din dersimize gelirdi. Öğretmenlerimiz arasında en yaşlısı belki de o idi. Yıllarını hatırlamıyorum ama **Yeni Konya** gazetesinde cuma günleri dinî konularda yazıları yer alırdı. Bir güzel hatırlatma... Kendileri, Konya'mıza bir buçuk dönem belediye başkanlığı yapan ve günümüzde şehrimizin en işlek caddelerinden biri olup **Nalçacı** adıyla anılan yolu açan Ahmet Hilmi Nalçacı'nın babası olurdu.

Afife Güvendiren: Bu öğretmenimizi hiç hatırlamıyorum, biz-

den önce ayrılmış olmalı.

Fethiye Onsun: Okulda bazı arkadaşlardan adını işitirdim, ama hangi hanım öğretmenimizin o olduğunu bilmiyordum. Yıllar sonra, eşinin ve kendisinin adlarını taşıyan cami ve okul yaptırıldıklarını öğrenince bu meçhul öğretmenimizi hatırlayıverdim.

Zehra Turan: Bu öğretmenimizi de hiç hatırlamıyorum, bizden önce ayrılmış olmalı.

Macide Üçgül: Bu öğretmenimizi de hiç hatırlamıyorum, bizden önce ayrılmış olmalı.

Atıf Arıcılar: Bir ara kardeş sınıfımız olan B şubelerini okuttuğunu hatırlıyor gibiyim. Onunla ilgili olarak hatırladığım ilk şey hafifçe göbekli olması, ancak boyu sebebiyle bu özelliğimin pek belli olmamasıdır. Şimdi sadece adı bir semt olarak kalan Fenni Fırın'ın arkalarında bir evde otururdu. Bu ev, büyük dayım Murat Köseoğlu'nun kayınbiraderi Salim Ener ile duvar bir komşusu idi. Az da olsa bu eve davet edildiğimiz günlerin birinde kendisi iki evi ayıran alçak duvarın arkasında gördüğümü de hatırlıyorum. Yıllar sonra kızları Tülin ile Konya Lisesi'nde sınıf arkadaşları olmuştuk. Hâlâ kız kardeşi Ülkü ve kendisiyle görüşürüz. Okulumuza Şehit Sadık İlkokulu'ndan gelmiş.

Şerife Özdemir

Mehmet Rüstem Sungur
(1885-1972)

Mustafa Necati Elgin
(1907-1977)

Ahmet Hamdi Güragaç: Benim mezuniyetime yakın, galiba dördüncü sınıftan sonra, okulumuza başka bir okuldan gelmişti ve 5 B şubesini okutuyordu. Onu, Konya ilinin haritasını yapan ilk kişi olarak da tanıyoruz. Oğlu Uğur ortaokulda sınıf arkadaşım-
dı. Damatlarının biri ise, hepimizin yakından tanıdığı avukat ve yazar Mehmet Ali Uz'dur. On yıl kadar önce düzenlenen bir toplantıda anılmış, ben küçük bir konuşma yapmıştım.

Ferdane Koşan: (Altınçeşme) Bu öğretmen hanımı önce, büyük dayım Murat Köseoğlu'nun eşi Mediha Yenge'min akrabası olarak tanımıştım. Larende Caddesi'ni Kapı Camii'ne bağlayan kıvrımlı yolun üzerinde, iki katlı ve bahçeli bağımsız bir evde otururlardı. Yıllar sonra şehrin iskana açılan alanları genişleyince, günümüzün Bardakçı Camii'nin hemen yakınına üç veya dört katlı bir Koşan Apartmanı yaptırmışlardı. Eşi ise, görevle atanmayla gelen belediye başkan yardımcısı idi.

Şerife Özdemir: (Köprübaşı) Mahalle ve okul arkadaşım Mehmet Bildirici'nin kayınvalidesi, İstanbul'da Beyazıt Konya Yurdu'ndan oda arkadaşım Eray Özdemir'in annesidir. Baba Zeki Bey'i ise, ağabeyimle olan arkadaş-

lığından ötürü eskiden beri tanırdım. Kendisini, son olarak torunu Ece Özdemir (Sarıgül)'in nikâh şahidi olduğum gün gördüğümü hatırlıyorum. Cumhuriyet'in ilk kadın öğretmenlerindedir.

Rüstem Sungur: (Necati Bey, başöğretmen) Kendisini hiç görmedim. Komşumuz da olan küçük halam Hatice Hanım'ın oğulları Hacı Mehmet (1937) ve kardeşi Hacı Kadir (1941) Necati Bel İlkokulu'na giderlerdi. Arkadaşlarım arasında onların arkadaşları da vardı. Rüstem Hoca'dan çok söz ederlerdi. Bu söz etmeler biraz da onun disiplininin korkusuyla ilgiliydi.

Necati Elgin: (Dumlupınar) Kendisi, 1960'lı yılların başında, Mevlana Müzesi Müdür Yardımcısı olarak tanıdığım zat olmalı. İlhamî mahlasını kullanan Üçüncü Selim ile ilgili kitabımı imzalayıp vermişlerdi. Herhalde daha önceki yıllarda öğretmen idi. (Burada Konya Ansiklopedisi'nin ilgili cildine bakıp hatıralarını incitmek istemem.)

Necati Atalay (Şehit Sadık, başöğretmen) Bu başöğretmenimizi tanımam çok sonralara rastlar. Konya ağzı üzerine ağırlıklı olarak çalışmaya başlayınca bu dil âşığımızı tanıma fırsatını buldum. Kendisi, önce bir arkadaşısıyla (Ah-

Namık Ayas
(1909-2001)

Memduh Yavuz Süslü
(19001-1962)

Tahir Obalar
(1907-1993)

met Nushi [Katırcıoğlu] *Ocak* dergisinde 1917 ve 1918 yıllarında *Öz Dil*, sonra da kendi imzasıyla *Yeni Fikir* dergisinde 1925 yılında *Öz Dilimiz* adlarıyla iki dizi yazı yayımlamıştır. Sonradan tanışmış olmam buraya almama engel olmadı, çünkü onun yaptığı iş çok büyüktü.

Malik Vardar (Şehit Sadık) Adını bir yerlerden hatırlıyorum ama nereden? 'Okulumuzun öğretmenlerinden olabilir mi?' diye düşünüyorum. Çünkü ben bu adı o yıllarda sadece bu öğretmenimizin adı olarak işitmiştim!

Namık Ayas: (Ulurmak, başöğretmen) İdealist bir öğretmen... Ben onu daha çok gazeteci-öğretmen olarak tanıdım. Biz Hâkimiyeti Milliye'de öğrenci iken o da Ulurmak İlkokulu'nda görevliydi. Biz çocuklar için yayımladığı bir de küçük boy gazetesi vardı: **İleri**. Hangi yıllarda yayımlandığını hatırlayamıyorum ama bende halen bazı sayıları da bulunan bu gazeteden belirli sayıda okulumuzda bir öğretmene veya başöğretmenimize bırakır, biz de oradan beş kuruşa (acaba bir kuruşa yani kırk paraya mıydı?) alır, keyifle okurduk. Ömrünün son demlerini İstanbul'da geçirirken bir Konya yolculuğu yapmıştı. **İbesek** soyadını taşıyan bir torunu olan bir ha-

nım kızımızı, o yıllarda dekan olarak görev yaptığım Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü'nün daveti üzerine bir piyano resitali vermişti. Kendileriyle son defa bu vesilesiyle görüşmüştük. Sonra mektuplaşmamız sürüp gitti. Yaşlanmıştı, el yazısını zor okuyabiliyordum.

M. Yavuz Süslü: (Anafartalar) 1962 yılında vefat eden Süslü ile hiç karşılaşmadım, ancak onu tarih ve edebiyat konulu eserleriyle tanıdığım için öğretmen olduğunu da bilmiyordum. Kendisinin şahsında, öğretmen olup da kültür hayatımıza da hizmet eden bir Konyalı aydını tanımış oldum.

Tahir Obalar: (Sille, başöğretmen) Uzuna yakın boylu bir öğretmendi. Yazlık evi Aymanas yolu üzerinde, İsağın (İshak'ın?) Köprüsü diye bilinen, günümüzde beş olarak bilinen mekânın yakınında idi. Her sonbaharda, şehirdeki evine taşınmaya kadar Çaybaşı'ndaki evimizin önünden gelip geçerci.

Sözün sonu... Yaşı 77'yi aşan Hâkimiyeti Milliyeli eski bir öğrencinin hafızasının tozlu raflarından indirebildikleri şimdilik bu kadar

Kaynak:

Ahmet Şeref Ceran, "Millî Mücadeleden Günümüze Konya'da Eğitim Tarihi", Millî Mücadeleden Günümüze Konya (1915-1965) Cilt I, Konya 1999, s. 257-287.

Halit GÜLER

GELİN ÖNCE TÖVBE EDELİM

Ben, bu makaleyi yazmaya ve siz de okumaya başlamadan önce gelin güzelce bir içten tövbe edelim.

Belki zihnimizin açılmasına, amellerimizin düzelmesine, ufku muzun açılmasına, adalet duygumuzun gelişmesine ve elimizin oynamasına vesile olur. Hayatımızın safhalarında, işlerimizin başlangıcında, şüpheli amellerimizde ve seher vakitlerinde samimiyetle tövbe etmeyi alışkanlık haline getirelim. Nasıl ki halimize ve tavrımıza, yaradılış amacımıza uygun düşen ve yakışan, bizi yücelten güzel alışkanlıklarımız var, onlar gibi, O güzel alışkanlık ve âdetlerimizden birisi de onlara uygun düşeceğine ve yakışacağına inandığımız tövbe olsun.

Aslında bu tespit, bu sözler sizin işinize gelir gelmez, hoşunuza gider gitmez, hesabınıza uyar uymaz ben bilemem, ama benim için geçerlidir, önemlidir ve tesirlidir; benim işime gelir. Sık sık tövbe etmek bir Müslümanın hayatında çok faydalı ve yararlı olduğu için nefsimin itirazına rağmen size de tavsiye ediyorum. Bu tavsiyemi size duyurmak, nefislerimiz arasında tövbe alışverişini sağlamak için de bu yazımı hazırlıyorum. İnşallah faydalı ve tesirli yol gösterici olur.

Bu önemli görevi iştahla ve istekle yerine getirmek, günâhlarımızdan kurtulmak için sigorta özelliği taşıyan bu çareye başvurmak tavsiyeden ziyade dini ve insani sosyal bir görevdir. Bir Müslümanın derecesi ve ağırlığı ne olursa olsun her günâhtan tövbe etmesi üzerine vaciptir. Bu konuda kitap, sünnet ve icma ümmet hem fikirdir. Tövbe etmek için günâh

işlemiş veya yanlış bir iş yapmış olmak şart değildir. Akıllı ve inançlı bir kimsenin tövbe etmeyi hatırlıktan çıkartmaması, kulluk plân ve programının dışında tutmaması gerekir. Dini murakabeden kurtulan veya farkına varılmadan işlenen günâhların hiç olmazsa tövbe tedbirinden kurtulmamasını sağlamak gerekir. Onun için tövbeyi, niyetimizden, ibadetimizden, dilimizden ve gönlümüzden eksik etmemeliyiz.

Yapacağımız iş, zihnimizden geçireceğimiz niyet ve düşünce, hazırladığımız amel ve eylem ne olursa olsun önce güzel bir tövbe etmeliyiz. Yapılacak işe veya projeye tutarlı bir ortam ve temiz bir zemin hazırlamalıyız. Eğer işe böyle başlar ve yola böyle çıkarsak Cenab-ı Hakın yardımına ve himayesine müstahak hale geliriz.

İşte bu kısa makale; tövbenin önemine ve lüzumuna dikkat çekmek ve tövbeyi amellerimizin temizleyicisi olarak görmeyi sağlamak için yazılmıştır. Gerçi Cenâb-ı Hak; kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim de tövbenin önemine dikkat çekmekte ve kullarına **“Tövbe ediniz.”** buyurmaktadır. Kur'an-ı Kerimin değişik yerlerinde imanen ve tekraren tövbeden bahsedilmektedir.

Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (S.A.S.) de bir hadisi şeriflerinde tövbenin öneminden ve amellerimize olan tesirinden bahsetmektedir: Seçilmiş, sevilmiş ve övülmüş insanlar olan ashabına ve onların devamı ve davalarının takipçisi olan ümmetine: **“Tövbe ediniz, ben günde yüz kere tövbe ediyorum.”** buyurmaktadır Aynı konu-

da şu hadisi şerifte çok dikkat çekici ve düşündürücüdür: **“Kulları tövbe ettikleri zaman Allah-ü Taalâmın sevinci, bir kimsenin çölde devesini kaybedip de tekrar bulunduğu zaman duyduğu sevinçten kat kat fazladır.”** Sevgili Peygamberimiz bir başka hadîsi şerifte de Cenab-ı Hakkın şöyle buyurduğuna işaret etmektedir: “Kullarımdan hiç kimse günâh işlemeseydi onların yerine günâh işleyip de benden af dileyecek, tövbe istiğfarda bulunacak kullar yaratırdım.”

Bu nefis ifadeden günâha teşvik gibi bir anlam çıkartılmamalıdır. Burada tövbenin önemine, Allah katındaki değerine ve derecesine, amellerimiz üzerindeki tesirine işaret edilmektedir. Cenab-ı Hakkın, tövbe ve istiğfarda bulunan kullarının kudretinin, af ve kereminin farkında ve şuurunda olduklarına işaret edilmektedir. Ya değilse Allahü Tealâ; “Ey kullarım siz günâh işlemeye devam edin, ben sizi nasıl olsa tövbe ve istiğfarda bulunduğunuz takdirde affedeceğim.” demek istememektedir.

Bu yazıda dikkat çekilen bir başka önemli nokta: Allah’ın insanı en güzel şekilde ve en üstün biçimde yaratmış olmasıdır. Bu üstünlüğün ve güzelliğin insanda devam ettirilmesi için ilâhî nizamda ve sistemde gerekli ortam hazırlanmış ve mekanizma kurulmuştur. Bu üstünlüğün ve güzelliğin insanda devamını sağlayacak psikolojik tesir ve destekler hazırlanmış ve manevi unsurlarla takviye edilmiştir. Bu da ilâhî işleyişin önemli noktalarından birisidir. Cenabı Hak, insanı mükemmel ve üstün bir varlık olarak yaratmakla kalmamış, bu üstünlüğün ve mükemmelliğin dünyanın ömrü boyunca devamını sağlayacak şartları hazırlamış ve tedbirleri almıştır.

Allah, bu üstünlüğü, karakter dürüstlüğünü ve güzelliği yalnız insana vermemiştir. Bu estetik özellik ve değerli hususiyet, her canlıda ve her cisimde derece derece vardır. Bu âlemden mevcut olan ve tabiatta daha çok görülen bu üstünlük ve güzellik, ih-

sanda zirveye ulaşmıştır. Allahın lütfuyla insanda zirveye ulaşan bu üstünlük ve güzelliğin de insanoğluna yüklediği ciddiyet ve sorumluluk çok büyüktür. Bu sorumluluğun farkına varabilmek, fayda ve zararını düşünebilmek için Allah insana akıl gibi büyük bir nimet ve emsalsiz bir rehber vermiştir. Önce aklının farkına varan ve değerini bilen, sonra aklını kullanan insanoğlu bu, üstünlük ve güzelliğin farkına da varır. Farkına vardıktan sonra da bu üstünlüğün ve güzelliğin kalıcı olması için üstün gayret sarf eder.

İnsan nesli ve varlığı tek cins. Canlı türler içerisinde insana benzeyen bir başka varlık yoktur.. Bu tek cinsin yaptığı işler çok farklı, oluşturduğu ve yaşadığı çevre çok çeşitli. İnsan kabiliyet, heves ve heyecanına, becerisine uygun işler yapar. Güzel işte yapar, çirkin iş de yapar; kötü iş de yapar, faydalı iş de yapar, zararlı iş de. Allah insanı iyi, güzel ve faydalı işler yapmaya programlamış. İnsan bütün bu değerler karşısında serbest bırakılmış ve irade sahibi kılınmıştır. O sebeple yapmış olduğu işlerin sorumluluğu sahibine aittir. Bu kadar mükemmel yaratılan insanı, aynı zamanda günâhtan, kötülükten, çirkinlikten, zararlı olmaktan kurtaracak ve koruyacak yardımcı unsurları da var: **Akl ve iman. Tek kelimeyle İslâm.**

Bu konuyu çeşitli yönlerden önemsedim. Dini yön, insan haysiyeti ve sosyal yapıya olan tesiri bunların başında gelir. Hakikaten bizim Müslüman bir toplum olarak tövbe etmeye çok ihtiyacımız var. İster kitap yazın, ister makale yazın, ister gazete çıkartın, ister ticarethane açın, ister evlenin, ister askere gidin, ister öğretmen olun, ister göç edin. Ne iş yaparsak yapalım, nereye gidersek giderlim her şeyden önce güzelce bir tövbe edelim. Tövbe etmeden Allah, dualarımızı bile kabul etmiyor.

İnşallah dualarımızı da kabul eder, yeter ki biz, **hulusi kalp ile tövbe ve dua edelim.**

MEMLEKET TETKİKLERİ: SİLLE NAHİYESİ*

M. Zeki (Dolbay)**
Hazırlayan: Ahmet Çelik

Sille, Konya'ya iki saattir. Konya'nın garbında (batısında)dır. Evleri iki saat kadar çeker.

Bir boğazın aşağı kısmının iki tarafa birbiri üzerine yapılmıştır. Havluları yoktur. Boğazın yukarısında bir küçük gölcük vardır. Gölcüğün yukarısına "Sal Hasurma" derler.

Boğazın her iki tarafında bağları bahçeleri, yukarılarına doğru bademlikler, cehrilikleri vardır. Üzümün en alası buralarda yetişir.

Ortasından Tat Köyü'nün Çoraklık mevkiinden çıkan bir su akar. Su az olursa gölü doldurup bağ bahçelerini sularlar. Çok olursa doldurmaksızın doğrudan doğruya sularlar. Fazlası boğazın aşağı taraflarında olan bağlarına iner. Ekin tarlaları da buradadır. Kendilerini idare edecek kadar mahsul alırlar. 600'ü müteceviz evi, 15 mahallesi, ikisi minareli olmak üzere altı camii, tam devreli muhtelit bir mektebi, iki hamamı, bir kışlası, 4.000 kadar nüfusu, müteaddit akar çeşmeleri, 50 kadar halı destgahları, müteaddit taş ocakları, çanak-gömlek testi yapmak için müteaddit kârhaneleri (çeşitli atelyeler) vardır.

Havası, suyu çok güzel, latif bir yerdir. Çeşmelerinin suyu da poyrazındaki iki saat uzaklığındaki bulunan **Babak Yaylası**'ndan "Alişan" mevkiinden eşrafından merhum **Yeşil Mustafa Efendi**'nin sa'y ve himmeti ve ahalisinin yardımıyla oyulmuş kaya içinden üzeri örtülü olduğu halde akıp gelmektedir. Çeşmelerinin ayağından aşağı

tarafında olan bahçelerini sularlar.

Ahalisi ahlak-ı hamide (güzel ahlak) sahibi çok çalışkan sanat sahibidirler. En güzel yapıcı, taşçı, boyacı, halıcı, toprak kap ustaları vardır. Yekdiğerine yardımları çok olur. Birbirlerin gözetirler. İşi olmayanlara iş bulurlar. Anadolu'muzun her tarafına dağılarak iş yapar, para kazanırlar. Tüccarları sarraf komisyoncuları da çoktur. Buradan birçok halk edebiyat şairleri yetişmiştir.

Kadınları hiç boş durmazlar çok el işleri yaparlar. Ördükleri çoraplar, fanilalar, atkılar, boyun bağları, tozluklar, dantelâ, oyalar her tarafa sevk olunur. Özenerek ördükleri çorapları, fanilaları çok hoş ve her yerde makbuldür. İplikleri, kendileri eğirip kök boyalarla boyayarak pek güzel duvar, tabak, sedir halı-

Mehmet Zeki (Dolbay) (1879-1935)

* M. Zeki, Memleket Tetkikleri: Sille Nahiyesi, Babalık, 13 Teşrinievvel/Ekim 1927

** Mehmet Zeki (Dolbay):16 Eylül 1879'da Konya'da doğdu. Babası Konya Ticaret Mahkemesi başkanı Hadimli Hacı Mehmet Efendi'dir. Kardeşi müderris Mehmet Sabit Efendi'den ilkokul ve ortaokulda okunan dersleri tahsil ederek Konya Darulmuallimin'e girdi. 1314/1898'de Antalya Kaş'ta göreve başladı. Isparta, Niğde, Nevşehir'de görev yaptıktan sonra ve Konya İmam Hatip, Köprübaşı Mektebinde görev yaptı. Konya basınında birçok makalesi yayımlandı. 23 Şubat 1935 vefat etti.

ları, köşe minderleri, yastıkları, el çantaları, heybeler yaparlar.

Çıkardıkları halıların nefaseti pek meşhurdur. Hükümetçe yardım edilerek birçok destgah daha açtırılacak öksüz, yetim, fakir kız çocuklarına da iş bulunacaktır.

Mübadeleye tabi olup giden Rumların yerlerine **Manastır'ın Kozana Sancağı'ndan gelen muhacirlerin** bazıları yerleştirilmiştir. Bu muhacirlerin esasen buralardan gitme olduğu muhakkaktır.

Konya civarının kadınlarının sandık işleri tetkik edilse bu muhacirlerin eşyalarıyla birbirine uygun çıkar. Hele bazı köylü kadınlarımızın yünden eğri kendilerinin dokudukları giydikleri eteklerin, alacaların aynı gelen muhacirlerde oralarda hala dokunup giymekte imişler. Aynı elbise ile gelmişler, eski halıcılıklarını da unutmamışlar. Bunlara hükümet yardım etti. Bunlarda halıcılıklarına devam etmekte güzel halılar, seccadeler, ât halıları çıkarmaktadırlar.

Sille'nin kurun-u evvelden (geçmiş asırlardan) kalma bir çok mağaraları, Sızma, Bilecik, Başara, Tat Köyü, Sulutas, Kirli Giret, Zaladin, Kalburcu, Ulu Muhsine, Kiçi Muhsine, Değirmen Köyü, Salalı, Saray köy namlarıyla 13 köyü vardır. Cümlesi 250'şer-300'er hanelidir. Cümlesinin havası suyu iyidir. Dünyanın en güzel suları, pınarları dağlarında mevcuttur. Bazı dağları çıplak ise de bazı dağlarında orman mevcuttur. Meşe ardıçtan başka çam da bulunur. Kil madeni, zımpara madeni olduğu gibi aşı toprağı, ak toprak da çoktur. Merkez softa-

lar gibi yaylaları da vardır.

Sızma'da olan asar-ı atıkayı (tarihi eserleri) meydana çıkarmak için mütehassıslardan bir zat hükümetin müsaadesiyle o zaman müze müdürü bulunan **Naci Fikret (Baştak)**⁽¹⁾ Bey'le beraber iyice tahrirat (araştırma, inceleme) yapmışlar neticede "Sızma" namını taşıyan bu köydeki bundan takriben 2500-3000 sene evvelki Frigya medeniyeti zamanına ait bir mabedi (ibadet yeri) ihtiva ettiği enkaz halinde çıkan bazı kitabelerden vazıhla "Matra Zizim Mana" yani "Zizin Mana Ana" unvanı altında te'lihe (kadın tanrıça) ve takdis olunan "Sibel-Ağdistisi" ma'budesine (heykeline, putuna) ait olduğu müteaddit (çeşitli) işaretlerden anlaşılmıştır. Bu hususta fazla tafsilat almak isteyenler şehrimizde münteşir "**Yeni Fikir**" mecmuasının 11-16. sayılarında Naci Fikret Bey tarafından neşredilmiş makalelere müracaat etmelidirler.⁽²⁾

Konya'da sarhoş gibi lakırdı söyleyenlere "**Başara suyu içmiş**" derler. Eskiden **Başara Köyü**'nde bir pınar varmış. Suyundan içen sarhoş gibi olur, sarhoş gibi söylemiş. Şimdi mevcut değildir. Kim bilir terkinde neler vardı? Pınar mevcut değilse de yine abuk-sabuk söyleyenlere "Başara Suyu içmiş" derler.

KAYNAKLAR:

M. Zeki, Memleket Tetkikleri: Sille Nahiyesi, Babalık, 13 Teşrinievvel/Ekim 1927.

(1) Muammer Celalettin Muşta, "Baştak, Naci Fikret", Konya Ansiklopedisi, C. 2, s. 52-53.

(2) Naci Fikret, Sızma Harfiyatı Netayici ve Zemin Presti, Yeni Fikir, 1 Eylül 1341, S. 11, s. 8-24, Mukaddes Mana Mabudesi, Yeni Fikir, 15 Mart 1926, S. 14, s. 15-19, 15 Mayıs 1926, S. 15, s. 23-24.

NİSAN AYINDA KAYBETTİĞİMİZ KONYALI DEĞERLER -2-

17 Nisan

Abdülezel Paşa

(1243/1828-29-1313/1897)

Osmanlı Dönemi komutanı. Hadim'de doğdu. Babasının adı Osman'dır. 1258 (1842-43) yılında er olarak askere alındı. On iki yıl Arabistan bölgesinde bulundu, gösterdiği başarılar sonucu subaylığa yükseldi. Katıldığı 1270 (1854-55) Kırım Savaşı'nda Hüseyin Paşa'nın yaverliğine atandı. 1274 (1858-59)'te Karadağ ve 1285 (1869-70)'te Girit ayaklanmalarının bastırılmasında görev yaptı.

1289'da (1873-74) binbaşı rütbesiyle Giresun taburuna atandı. 1876'da taburuyla birlikte Sırbistan bölgesindeki askerî harekâta katılarak özellikle Aleksinaç Muharebesi'nde başarı gösterdi. 1877-78 Türk-Rus Harbi'nde, Plevne Müdafaası'nda, "Hafız Bey Tabyası" namıyla anılan birliğiyle gösterdiği kahramanlık neticesinde Miralaylığa terfi etti.

Harp sonunda İstanbul'a döndüğünde II. Abdülhamit tarafından Plevne Madalyası takılarak ödüllendirildi. Daha sonra Hicaz Vilâyeti Jandarma Teşkilatına

atandı. Buradaki vazifesini tamamladıktan sonra İstanbul'a döndüğünde, 5 Şubat 1888'de, Mirlivalığa terfi etti.

1897 Türk-Yunan Harbi'nin başlayacağı sıralarda görev yaptığı Şarkî Karahisar'dan sınır boyuna gönderildi. Alasonya Ordusu İkinci Tümen İkinci Tugay Komutanı olan Mirlivalı Abdülezel Paşa, çatışmaların başladığı ilk günlerde Milona Boğazı'nı ve güneyini ele geçirmek üzere başlattığı taarruzda, askerlerinin tüm uyarılarına rağmen, büyük bir cesaret ve inatla en önde çarpışırken at üstünde aldığı yaralar sonucu Pınar Tepesi'nde 17 Nisan 1897'de (5 Nisan 1313) şehit oldu. Şehit olduğu yere defnedilseye de naaşı daha sonra Osmanlı Devleti'nin Yanya vilayetine bağlı Alasonya'ya nakledilerek Çarşı Camii yanına gömüldü ve Sultan II. Abdülhamit tarafından kabrinin üzerine bir türbe yapıldı.

Ömrü boyunca yirmi altı kez harbe katılan Abdülezel Paşa, Milli Savunma Bakanlığı Arşivi'nde bulunan kayıtlara göre İngiliz Madalyası, Kırım Madalyası, Umumi İftihar Madalyası, Karadağ Madalyası, Girit Madalyası, Plevne Madalyası, Rusya İftihar Nişanı, Tebdilen Osmanî İki, İkinci Mecidi madalya ve nişanları sahibidir.

18 Nisan

Cemil Sena Ongun

(1894-1981)

Felsefeci, yazar. Seydişehir'de doğdu. Maliyeci Eşref Ongun'un oğludur. İlköğrenimine Halep'te başladı. Orta öğrenimini Kilis Rüştîyesinde, lise öğrenimini İstanbul Sultanisinde tamamladı. Yükseköğrenimini de Darümuallimin-i Aliye (Yüksek Öğretmen Okulu) Felsefe Bölümü'nde yaptı. 1918'de Niğde Darümuallimininde terbiye, ruhiyat ve usul-i tedris öğretmenini olarak çalıştı. İstanbul Darülfünunu Mektep ve Terbiye Müzesi Müdür Muavinliğine getirildi. Millî Mücadele Döneminde Ankara'ya gelerek *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesinde çalıştı. Maarif Vekâletinde ve Kız Muallim Mektebinde de görev yaptı. 1924'te Amasya, 1925'te Sivas liselerinde edebiyat ve felsefe okuttu. Maarif Vekâleti tarafından Paris'te Sorbon Üniversitesi Felsefe Bölümü'ne gönderildi. 1927'de yurda döndüğünde İstanbul'da çeşitli liselerde öğretmenlik yaptı. Öğretim yöntemleri, psikoloji ve felsefe konularında çok sayıda eseri bulunan Cemil Sena Ongun, 18 Nisan 1981'de İstanbul'da vefat etti.

Konya'nın ünlü müftülerinden Gezlevili Ahmet Efendi'nin kızı Şerife Hanım'dır. İptidai ve rüştiye tahsilini tamamladıktan sonra, Karatay Med-

resesi Müderrisi Ahizade Hacı salim Efendi'den sarf ve nahiv okudu. Akrabası, İçelli Tahir Efendi'nin de derslerine devam etti. Resme çok meraklı olan Atıf Efendi, bir müddet, Hükümet Konağı'nı süslemek için Konya'ya gelen nakkaşlarla çalıştı. Ardından da tamir edilmekte olan Alâeddin Camii'nin nakışlarını yaptı. 1891'de bu sanatı ilerletmek amacıyla, Hadimli Mehmet Vehbi Efendi'nin kayınbiraderi Mehmet Arif Bey'le birlikte İstanbul'a gitti. Ancak tavsiye üzerine Fatih Medresesine başladılar. Girdikleri bütün imtihanları kazanarak dersiamlık payesine ulaşan iki gençten Atıf Efendi, Darülfünunun Ulum-ı Âliye-i Diniyye Bölümü'ne (İlahiyat Fakültesi) de devam ederek buradan ikincilikle mezun oldu. Bu sebeple kendisine mükâfat olarak bir saat takdim edilmiştir. Atıf Efendi, İstanbul'da Vefa, Üsküdar ve Mercan idadilerinde Arapça; Darütedris, Ravza-i Terakki ve Darüşşafaka mekteplerinde de Türkçe öğretmenliği yaparken, Fatih Camii'nde de hususi surette ders okutup, halkı vaaz ve nasihatleriyle irşat etti. İstanbul'un işgali üzerine muallimliğini Konya İdadisine naklettirdi. Konya'da öğretmenliğinin yanı sıra Sultan Selim Camii'nde de vaazlar veriyordu. Cumhuriyet

19 Nisan

Abdullah Atıf Tüzüner

(1285/1868-69-1954)

Son dönem din ve dil âlimi. Konya'da doğdu. Babası Müderris Çankırlı Ali Efendi, annesi de

Döneminde Arapça dersleri kaldırılınca Karma Ortaokulunda Türkçe öğretmenliği ve müdür vekilliği görevlerinde bulundu. 1934 yılında emekli olduktan sonra, tekrar İstanbul'a gitti. Orada dersiam vaizliğinin yanı sıra Ömer Nasuhi Bilmen ile birlikte altı yıl Hamdi Yazır Hoca'nın tefsirinin matbaa tashihlerinde çalıştı. Daha sonra İstanbul kütüphaneleri tasnif komisyonu azalığına seçildi. Mehmet Ali Ayni Bey'in vefatından sonra, bu komisyonun kaldırılmasına kadar reisliğini yaptı. Bir taraftan da *Kur'an-ı Kerim Meali*, *Siyretü'n-Nebî*, *Kavaid-i Arabî*, *Mükemmel Kavaid-i Osmaniye*, *Hutbe Mecmuası* gibi eserler kaleme aldı. Atıf Bey'in kıymetli bir meşaisi de *Divânü Lügati't-Türk* tercümesidir. Yedi defterden oluşan bu çevirisi Türk Dil Kurumu Kütüphanesi'ndedir. Şairliği de olan Atıf Efendi'nin, bazı şiirleriyle makaleleri *Beyânü'l-Hak* ve *Mahfel* gibi dergi ve gazetelerde yayımlandı. 19 Nisan 1954 tarihinde İstanbul'da vefat eden Abdullah Atıf Efendi, Edirnekapı Şehitliği'nde metfundur.

20 Nisan

Mümtaz Ataman (ö. 1950)

Konya Barosu başkanı. Konya'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Konya'da yaptı. Ankara Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra uzun yıllar Konya Barosuna bağlı olarak avukatlık görevini sürdürdü.

1937-1950 yılları arasında hazine avukatlığı yaptı. Konya Baro Başkanı Avukat Hulki Karagülle'den sonra baro başkanlığına seçildi. 20 Nisan 1950 tarihinde vefat eden Mümtaz Ataman Hacıhan Mezarlığı'nda metfundur.

Tevfik Fikret Sılay

(1890-1959)

Konya milletvekili, bakan. Silile'de doğdu. Babası Ali Bey, annesi Mümine Advıye Hanım'dır. Konya Mülkiye İdadisini ve İstanbul Darülfünunu Hukuk Mektebini bitirdi. Öğrencilik yıllarında, 1909'da Konya İstinaf Mahkemesi Mukayyitliği görevine başladı. 1911'de terfian Karaman Bidayet Mahkemesi zabıt kâtipliğine atandı. 1913 yılında istifa ederek ayrıldı. Çanakkale savaşlarında bilfiil savaşıp, Balkanlarda ve Galiçya Cephesi'nde bulundu. Bu arada Mustafa Kemal Paşa ile tanıştı. Mütareke imzalanınca Konya'ya döndü. Akşehir Mahkeme Reisliğine atandı. Akşehir'de Hacı Bekir Efendi (Sümer) ile Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin şubesini açarak faal olarak çalıştı. Akşehir Mahkemesi reisi iken askere çağrıldı. Mustafa Kemal Paşa'nın yaveri olarak görev yaptı ve Batı Cephesi'nde yapılan bütün savaşlara iştirak etti. 9 Eylül 1922'de İzmir'in düşmandan kurtulduğu gün, şehre Mustafa Kemal Paşa ile birlikte girdi. I. Dünya Savaşı ve Millî Mücadele'de silahlı olarak bizzat cephelede yer alan Tevfik Fikret Sılay, hizmetinden dolayı İstiklal Madalyası ile taltif edildi. TBMM'nin II. Dönem seçimlerine katıldı. CHP'den Konya milletvekili seçildi. Konya'dan III, IV, V, VI, VII ve

VIII. dönemlerde de milletvekili seçilen Tevfik Fikret Silay, 05.01.1939'da Adalet Bakanlığına getirildi. 02.06.1942'de emekliye ayrıldı. 1945 yılında tekrar TBMM Başkan Vekilliği görevine seçildi. 1947 yılında CHP Genel Sekreterliğine getirildi. Sağlık sorunları sebebiyle 1950 yılında siyasi hayattan çekildi. 20 Nisan 1959'da Ankara'da vefat eden Silay, Asrı Mezarlık'ta metfundur.

Ali Kemal Akça (1908-1977)

Eğitimci, araştırmacı-yazar. Bozkır'ın Akçapınar köyünde doğdu. Babası Bozkır Müftüsü Hafız Hüseyin Efendi, annesi ise Hafize Hanım'dır. İlk tahsilini köyünde tamamladı. Konya'da Erkek Muallim Mektebini bitirdi. Çumra'da İzzet Bey İlkokuluna öğretmen olarak atandı. Uzun süre İçeri Çumra, Kızılviran ve İbrala İlkokullarında çalıştı. Yedek subay olarak askerliğini tamamladıktan sonra, Konya İsmet Paşa İlkokuluna tayin edildi. Sille İlkokulu öğretmenliğinde çalıştı. 1943 yılında isteği üzerine, İstanbul Mahmut Paşa İlkokuluna tayin edildi. Burada, 1944 yılında İhsan Hınçer ve Fethi Ferit Uğur ile birlikte Konya Yüksek Öğrenim Yaptırma Derneği kurucuları arasında yer aldı. Fethi Ferit Uğur'la *Folklor Postası*'nı (dokuz sayı) çıkardı. 1946 seçimlerinde Konya'dan milletvekili aday olduysa da seçilemedi. 1960 yılında emekliye ayrıldı. Sille'de öğretmenlik yaptığı yıllarda, yörenin saz şairleri ile ilgilenerek "Silleli Halk Şairleri"

isimli eserini yayımladı (1940). Konya ve Eminönü Halkevlerinde çalışan Ali Kemal Akça, dergisinde Milli Mücadele'yi konu alan "Dağlar Delisi" isimli bir roman tefrika etmişse de, bunu ve "Konya'da Yetişen Âlimler Mütefekkirler ve Şairler" isimli eserini bastıramadı. Konya kültürü ile ilgili pek çok yazısı da Konya gazetesinin sayfaları arasında kalmıştır. 20 Nisan 1977 tarihinde İstanbul'da vefat eden Akça, Prof. Dr. Faruk Sümer'in dayısıdır.

22 Nisan

Ahmet Efendi (1869-1945)

Küçük Karatay Medresesi müderrisi. Konya'da doğdu. Babası Hüseyin Efendi, annesi Fatma Hanım'dır. Ahmet Efendi Konya'nın tanınmış iş adamlarından Ömer, Hüseyin ve Ahmet Alaybeyi'nin büyük dedesidir. İlk tahsilini müteakip medreseye devam ederek icazet aldı. 1901-1914 yılları arasında Karatay-ı Sagır adıyla anılan Küçük Karatay (Kemaliye) Medresesinde müderris olarak pek çok talebe yetiştirdi. 22 Nisan 1945'te vefat eden Ahmet Efendi, Hacıfettah Mezarlığı'nda metfundur.

Ahmet Sefa Odabaşı

(1929-2004)

Araştırmacı, yazar, koleksiyoncu. Konya'da doğdu. Babasının adı Nuri Kemal, annesinin adı Nigâr'dır. Soy, Kafkaslardaki Dağıstan'da hâkimiyet kurmuş Odabaşı Hanlığı'na mensuptur. Ailesi 1864 yılında

Rus zulmünden kaçarak o zamanlar Hakkâri'ye bağlı olan Başkale ilçesine yerleşti. I. Dünya Savaşı sırasında ilçenin Ruslarca işgali üzerine Musul'a geçtiler. Buranın da İngilizlerce işgali üzerine Adana'ya göçtüler (1918). Akabinde Adana'nın da Fransız işgaline uğramasıyla Odabaşı ailesi Konya'ya göçüp burada karar kıldı. İlk, orta ve liseyi Konya'da okudu. 1950 yılında İstanbul Hukuk Fakültesine girdiyse de; mezun olmadan ayrıldı (1954). Askerliğini yaptıktan sonra 1957 yılında memuriyete başladığı Konya Sosyal Sigortalar Kurumundan 1982 yılında emekli oldu. Henüz bir lise öğrencisiyken tarih ve folklorla ilgi duymaya başladı. Üniversite yıllarında İstanbul'da birçok önemli kişi ve yazarla tanıştı. Onların da tesiriyle memuriyete başladığı yıllarda çoğu eskici ve sahaflardan alınmış kitaplarla zengin bir kütüphane, yanı sıra zengin bir eski eser koleksiyonu oluşturdu. Koleksiyonlarının en önemlisi Kültür Bakanlığınca tescilli sikke ve etnografik eserler koleksiyonu idi. Topladığı eserler eve sığmayınca halı, kilim gibi dokuma eserlerin alım-satımı ve kitapları için birer dükkân kiraladı. Emekli olunca da bu sık sık bu dükkânlara gelerek birinde oğullarına nezaret edip, diğerinde okuma ve mütalalarını yaptı. Özellikle halıcı dükkânı akademisyen, öğrenci ve araştırmacıların bir uğrak yeri, hatta bir mektep oldu. Bu dönemde dostlarının ısrarı üzerine Konya tarih ve kültürü üzerine zengin birikimini mahallî gazete ve dergilerde okuyucuyla paylaştı. Ömrünün sonlarına doğru kısa sürede kitap boyutuna erişen bu yazıları peş peşe kitap olarak yayımlanmaya başladı. *Konya'da Geçmiş Zaman* (H. Karpuz-A. Efe ile birlikte), *Eski Kart-*

postallarla Konya, *20. Yüzyıl Başlarında Konya'nın Görünümü*, *Geçmişten Günümüze Konya Kültürü*, *Eskimeyen Meram* (H. Karpuz-H. Özönder ile birlikte), *Dünden Bugüne Konya Türküleri* (haz. A. Osman Öztürk), *Konya Mutfak Kültürü*, *Konya İmajı* bu süreçte yayımlanan kitaplarıdır. 22 Nisan 2004 tarihinde vefat eden Odabaşı, Musalla Mezarlığı'nda metfundur.

25 Nisan

Çinioğlu Ali Haydar (Aksoy) (1876-1933)

Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Konya milletvekili. Konya'da doğdu. Çinioğullarından Hasip Efendi'nin oğludur. İlk ve ortaöğrenimini Konya'da yaptı. İstanbul Halkalı Ziraat Yüksek Okulunu bitirdi. Beyrut Orman İdaresi, Selanik Ziraat Mektebi, Bursa İl Ziraat Müdürlüğü gibi kurumlarda görev yaptı. Osmanlı Döneminde Meclis-i Mebusan'da Konya'yı temsil etti. Meclis-i Mebusan'ın kapanması üzerine, Konya İl Genel Meclisi Üyeliği yaptı. İstiklal Savaşı'nda Tekâlif-i Milliye Komisyonu Başkan Vekilliğinde bulundu. Konya Ziraat Müdürlüğü, Ankara Şehremaneti Bahçeler Müdürlüğü, Konya Numune Çiftliği ve Hayvan Islahat ve Teksiri Müessesesi Müdürlüğü gibi görevlerin ardından 24 Nisan 1931'de Konya milletvekili seçildi. Ali Haydar Efendi milletvekilliği esnasında 25 Nisan 1933'te kalp krizi geçirerek Konya'da vefat etti. Soyadı Kanunu çıkınca ailesi "Aksoy" soyadını almıştır.

